Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pöytäkirja

24.8.2022

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Selvityshanke viranomaisten toimintaedellytyksistä kansallisen kyberturvallisuuden varmistamisessa, kyberrikollisuuden torjunnassa ja kyberpuolustuksessa, kokous 6/2022

Aika ke 24.8.2022 klo 13-16
Paikka Sisäministeriö
Osallistujat

Nimi	Organisaatio	paikalla	poissa
Petri Knape, pj	SM	x	
Mikko Soikkeli, vpj	PLM		x
Tiina Ferm	SM		x
Minna Bloigu (varajäsen)	SM		x
Harri Ohra-aho	PLM	x	
Pentti Olin (varajäsen)	PLM		x
Stefan Lee	UM	x	
Emilia Mustajärvi (varajäsen)	UM		x
Tuija Kuusisto	VM	x	
Niko Mäkilä (varajäsen)	VM		x
Aliisa Tornberg	TPK		x
Leena Anto (varajäsen)	TPK		x
Outi Slant	LVM	x	
Veikko Vauhkonen (varajäsen)	LVM		x
Kimmo Janhunen	OM	x	
Sari Kajantie	SUPO	x	
Jan Sjöblom (varajäsen)	SUPO	x	
Anu Jaakkola	KRP	x	
Tero Muurman (varajäsen)	KRP		x
Janne Jokinen	PE		x
Pasi Tolvanen (varajäsen)	PE		x
Jani Mattila	Valtori		x
Kasperi Havupolku (varajäsen)	Valtori		x
Kirsi Karlamaa	KTK		x
Sauli Pahlman (varajäsen)	KTK		x
Kimmo Ulkuniemi	Poha	x	
Tuomas Pöyhönen (varajäsen)	Poha		x
Rauli Paananen	LVM	x	
Hannu Kotipelto, sihteeri	SM	x	
Juha Vehmaskoski (siht. varaj.)	SM		x
Sanna Virtaniemi, sihteeri	SM	x	
Kosti Honkanen, sihteeri	PLM	x	
Joona Lapinlampi (siht. varaj.)	PLM		x
Antti Söderholm (varajäsen)	VNK	x	

Pöytäkirja

24.8.2022

Nimi	Organisaatio	paikalla	poissa
Lisäksi: Timo Nuutinen (VM) ja Tuomo Rusila (PE)			

Esityslista

1. **Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen**
    - Esitys lista hyväksyttiin esitetyn mukaisena. Puheenjohtaja totesi kokouksen läsnäolijat.
2. **Kertaus hankkeen tavoitteista ja suoritusvaiheesta sekä syksyn aikataulun tarkastelu, sihteeristö**
    - Keskustelussa kiinnitettiin huomiota tiukahkoon aikatauluun. Puheenjohtaja totesi alatyöryhmien työn voivan jatkua myös vielä lokakuussa.
    - Puheenjohtaja kertasi hankkeen tavoitteita ja totesi tavoitteiden tarkastelua jatkevan, kun varapuheenjohtaja on taas saapuvilla.
3. **Keskeisten haasteiden tarkastelu alatyöryhmien tehtävien ja tavoitteiden kautta, varapuheenjohtaja ja alatyöryhmien puheenjohtajat**

Käsitteet ja sanasto

- Alatyöryhmässä määritellään ymmärrettävästi ja kaikille hyväksyttävästi käsitteet suomeksi ja niiden vastaavuudet englanniksi.
- Fokuksessa: 1) yhteistoimintaan vaadittavien prosessien hallinta (tilannekuva, tiedonvaihto yms.) 2) tuki mahdolliselle uudelle lainsäädäntötyölle ja 3) kansainvälinen yhteensopivuus.
- Alatyöryhmän työ liittyy suuressa määrin attribuutioon ja käsitteiden kautta määritellään, mitä mm. aseelliseen hyökkäykseen rinnastettava toiminta on kyberympäristössä jne.
    - Kansainvälisesti ei yhteisymmärrystä käsitteistä (esim. ICT vai kyber), joten on lähdettävä omista lähtökohdista määrittelemään.

3T (Tilannekuva, tiedonvaihto, toimintamallit) ja yhteistyörakenteet sekä kumppanuudet

- Alatyöryhmän asettamat kysymykset: 1) mitä tarkoitamme yhteisellä kattavalla tilannekuvalla, 2) mihin sitä ja niitä tarvitaan, 3) miten niihin päästään
    - Erilaisia tilannekuvia tarvitaan, koska eri tahot tarvitsevat erilaista tietoa omien tehtäviensä hoitamiseksi
    - Pohdittava minkälaisia tilannekuvia tarvitaan.
        - Mitä prosesseja tähän liittyy: 1) tietoturvaprosessi, 2) rikosseuraamusprosessi ja 3) ulko- ja turvallisuuspoliittinen prosessi.
        - Miten toimialakohtaiset tilannekuvat syntyvät.
    - Tiedonvaihdon reunaehdot, mitkä ovat kipukohdat?
    - Toimintamallit ja yhteistyörakenteet
        - Nykytilan kuvaus prosesseittain sekä niihin liittyvät reunaehdot.
        - Toimeksiannon mukaisesti kaupallisten toimijoiden suhde viranomaistoimintaan ja yhteistyön kehittäminen.

- Alatyöryhmälle pohdittavaksi: kaksi tapaa säännellä tiedonvaihtoa: 1) tarkasti säädetään, miten tietoa voi jakaa tai 2) tietyissä tilanteissa viranomainen voisi jakaa tietoa.

Kybervaikuttaminen ja tiedonhankinta

- Alatyöryhmän tehtävä: 1) kansallinen kybervaikuttaminen ja 2) vastatoimet tavoitetilassa sekä 3) tarvittavat toimenpiteet.
- Lopputulema: 1) ongelman tai haasteen kuvaaminen ja 2) ratkaisuvaihtoehtoja.
- Työ käynnistyy kokousta seuraavalla viikolla.
- Alatyöryhmälle esitettiin huomiona, että työryhmässä tulee käsiteltäväksi myös tiedonhankinta ja esimerkiksi kybervakoilun estäminen ja torjunta.
- KRP:n toimivaltuus on auttamattomasti puutteellinen vaikuttamisen osalta
    - KRP kartoittaa eri valtioiden lainvalvontaviranomaisten toimivaltuuksia EU-alueella.

Attribuutio

- Alatyöryhmän tavoitteena vastata: 1) mitä attribuutio on, 2) miksi tehdään, 3) mitä tavoitellaan ja 4) mitkä ovat keskeisiä avoinna olevia kysymyksiä tavoitteista käsin tarkasteltuna.
- Nykytila: toimintamalli ja -kulttuuri: miltä se näyttää tällä hetkellä?
    - Keskustelussa todettiin kybertoimintaympäristössä olevan koko ajan käynnissä konflikti.
- Kehittämiskohteet: 1) toimintakulttuuri ja toimintamalli prosessikuvauksen muodossa huomioiden mm. uhkamaiseman kehityspiirteitä, NATO-jäsenyys ja EU:n toiminta, 2) päätöksenteon yhteensovittamismenettely ja taso, 3) tiedonjako (myös kumppanimaat), 4) yhteistyö yksityisen sektorin kanssa ja 5) strategista toimintaa edistävä rakenne (vrt. Cyclone, Joint Cyber Unit –ajattelumalli)
- Esitettiin kysymys, millainen toimija Suomi haluaa olla ja millainen maali tai kohde Suomi on globaalisti?

Viranomaisverkkojen suojaus

- TUVE-verkon osalta tavoitetila vastuineen ja tarvittavat toimenpiteet.
- Esityksiä: 1) säädösvalmistelutarpeista, 2) resurssitarpeita, 3) roolituksista ja vastuista ja 4) uusista tiedonkäsittely-, tiedonvaihto- ja tiedonluovutustarpeista.

4. Keskustelu

- Keskustelua käytiin alatyöryhmien esitysten yhteydessä.
- Yleisesti todettiin, että keskustelu oli kattavaa ja työryhmien tilanteesta saatiin hyvät ja kattavat näkemykset.

5. Muut asiat

- LVM esitteli nk. KyberPTR-työryhmän työssä esiin nousseita seikkoja, jotka tulisi huomioida poikkihallinnollisessa työryhmässä.
    - yhteistyö yksityisen sektorin kanssa

- yhden luukun periaate
- toimintaan liittyvät reunaehdot (PL, EUT ja EIT)
- toimivaltuudet ja johtovastuut
- yhtenäisen tilannekuvatiedon rakentaminen

6. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00.